

Centrum Technologii - Park Technologiczny Gdańsk jako punkt wyjścia do dalszej kooperacji i rozwoju.*)

*)Referat na Międzynarodowej Konferencji: Centrum Technologii, Park Technologiczny Gdańsk
- Sytuacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Gdańsk, 20-21 października 1994.

Dr inż. Bogdan Sedler

Fundacja Naukowo-Techniczna Gdańsk

Streszczenie

Centrum Technologii - Park Technologiczny "Gdańsk" (CT-PT) powołano w dniu 4 maja 1994 roku jako spółkę z o.o. w momencie podpisania aktu notarialnego w Urzędzie Miasta Gdańska z Udziałowcami: Miastem Gdańsk, Politechniką Gdańską, ExperConsult - Technologie Park Dortmund, Polską Akademią Nauk oraz Fundacją Naukowo-Techniczną Gdańsk *)

Na terenie 9,3 ha należącym do Politechniki Gdańskiej planowano rozpoczęcie na początku 1995 roku budowy Centrum Technologii o pow. ca 5000 m2 , a następnie sukcesywną zabudowę pozostałego terenu Parku Technologicznego. Ministerstwo Gospodarki RFN przeznaczyło na projekt sumę 2,2 mln DM jako pomoc bezzwrotną.

Idea utworzenia Parku Technologicznego datuje się od października 1989 roku gdy na zebraniu założycielskim w Instytucie Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku z udziałem przedstawicieli uczelni wyższych, instytutów naukowych, biur projektowo-konstrukcyjnych i wiodących zakładów pracy powołano Fundację Naukowo-Techniczną Gdańsk , której celem zasadniczym miało być zainicjowanie szeroko pojętej współpracy środowisk naukowo-technicznych i kadry inżynierskiej Regionu Gdańskiego a w efekcie zapoczątkowanie transferu technologii pomiędzy ośrodkami krajowymi i z zagranicy.

Głównym instrumentarium tak pojętego zadania miałyby być Park Technologiczny, usytuowany w pobliżu wyższych uczelni technicznych i instytutów naukowych.

Park Technologiczny byłby pierwszym krokiem do powołania tzw. Specjalnej Strefy Technologiczno-Ekonomicznej Gdańsk-Gdynia-Sopot (SST-E).**

SST-E wiązałaby w sobie trzy główne zadania i funkcyjnie składałaby się na holding - konsorcjum podmiotów ukierunkowanych na:

- zaawansowane technologie (high-tech),
- przemysł, budownictwo,
- handel, usługi

Pierwsze zadanie (high-tech) realizowane by było przez będące w stadium projektowym przedsięwzięcie CT-PT "Gdańsk"; nie wykluczone jest powołanie filii w innych miastach Regionu Gdańskiego obsługiwanych przez CT "Gdańsk"

Zadanie drugie powinna przejąć istniejąca Strefa Przemysłowa Kokoszki, zaplanowana na początku lat 60-tych. Należałoby na nowo przemysłuć funkcje tej strefy ukształtowane w latach 60-tych i dostosować je do potrzeb wynikających z procesu unifikacji z UE. Zadanie trzecie mogłoby być częściowo realizowane w rejonie Kokoszek; głównym jednakże rejonem działania byłyby tereny portowo-przemysłowe. Statut SST-E zawierałby szereg zakresów działania i byłby podobny do statutu tzw.Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE). F-N-T "Gdańsk" od początku 1990 roku czyni wysiłki w celu zwrócenia uwagi władz lokalnych jak i centralnych na wyżej przedstawioną problematykę.

1. Centrum Technologii - Park Technologiczny "Gdańsk" (CT-PT)

Jak już wspomniano, pomysł utworzenia Parku Technologicznego został przedstawiony

w październiku 1989 roku na zebraniu założycielskim przedstawicieli uczelni wyższych, instytutów naukowo-badawczych, biur projektowo-konstrukcyjnych, wiodących zakładów pracy.

Jednomyślnie zaakceptowano ideę i konieczność powołania instytucji służącej szeroko pojętej współpracy i integracji środowiska, stąd myśl o założeniu Fundacji Naukowo-Technicznej "Gdańsk", która zajęła by się m.in.: utworzeniem i rozwojem tzw. Parku Technologicznego i Centrum Nauki i Techniki (Centrum Technologii) korzystając z istniejącego potencjału

w Regionie Gdańskim. Centrum Technologiczne znane są szeroko na świecie (Science, Technology and Business Parks), formy prawno-organizacyjne są bardzo różnorodne, głównym zaś ich celem jest poprzez transfer technologii podniesienie poziomu technologicznego a przez to przyspieszenie rozwoju regionu. Funkcje i zadania Parku Technologicznego i samego Centrum Technologii będą szeroko referowane i dyskutowane podczas obecnej konferencji, nie będą więc omawiane zbyt szczegółowo w niniejszym referacie. W dalszym ciągu przedstawiony zostanie zarys historyczny i idea powołania tzw. Gdańskiej Strefy Technologiczno-Handlowej (GST-H), cel i zadanie specjalnych stref ekonomicznych na przykładzie Japonii oraz proponowanej Specjalnej Strefy Technologiczno-Ekonomicznej Gdańsk-Gdynia-Sopot-Tczew.

2. Idea, organizacja i rozwój Gdańskiej Strefy Technologiczno-Handlowej (GST-H).

GST-H utworzona została w 1991 roku z inicjatywy Fundacji Naukowo-Technicznej Gdańsk z myślą o transferze nowoczesnej technologii do kraju jak również zagranicą

i powołana jako spółka z o.o. Wypytowano rejon Gdańsk-Kokoszki, który w latach 60-tych powstał jako strefa przemysłowo-mieszkalna. Kokoszki posiadają niezbędną infrastrukturę a więc: połączenie drogowo-kolejowe (obwodnica), lotnisko, sieci wod.-kan., energię ciepłą i elektryczną

oraz rezerwy terenu pod rozwój GST-H. Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego w Gdańsku przygotowało założenia projektowe planowanej GST-H, opracowało wstępne plany urbanistyczne z ukazaną infrastrukturą i wypytowało tereny rozwojowe dla potencjalnych inwestorów.

Międzynarodowa Konferencja n.t. powstania, organizacji i rozwoju GST-H odbyła się w dniu 12 czerwca 1992 roku w siedzibie CENTROSTALU, jednego z głównych promotorów

i udziałowców GST-H. Środowisko Gdańskie reprezentowane było przez przedstawicieli Zarządu Miasta Gdańska, Polskiej Akademii Nauk, Uczelni Wyższych, Biur Projektowo-Badawczych oraz udziałowców GST-H a więc: Gminy i Zarządu Miasta Tczew, CENTROSTALU, Gdańskiego Kombinatu Budowy Domów, INSTALU, PREFABETU

Gdańskiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynieryjnych, Biura Projektów Budownictwa Komunalnego oraz Fundacji Naukowo-Technicznej Gdańsk . Przebieg dyskusji potwierdził słusność przyjętych założeń i kierunków rozwoju GST-H

i wykazał celowość dalszych prac studyjno-projektowych, w tym konieczność przygotowania oferty, celem pozyskania inwestorów krajowych i zagranicznych.

3. Specjalne strefy ekonomiczne na przykładzie Japonii

Zwykło się na ogół uważać, że tworzenie Specjalnych Stref Technologiczno-Ekonomicznych (gospodarczych) (SST-E) jest korzystne wyłącznie dla krajów rozwijających się, poszukujących inwestorów zagranicznych mogących ewent. dopomóc w rozwoju danego regionu, kraju.

Parki Naukowo-Technologiczne stanowią szansę koncentracji badań badawczo-rozwojowych (High-Tech) i ich atrakcyjność dla krajów tak wysokorozwiniętych jak i wkraczających na drogę rozwoju przemysłowego jest w pełni zrozumiała. Dyskusyjna natomiast wydawałaby się potrzeba tworzenia specjalnych stref ekonomicznych (SSE) w krajach o przodującej gospodarce, nastawianych pro-eksportowo. Przykład Japonii wskazuje jednak, że Strefy Ekonomiczne, w szerokim tego pojęciu, mogą okazać się niezwykle korzystne również dla krajów wysoko-rozwiniętych. Od lat wywierany jest na Japonię nacisk celem ułatwienia importu.

W celu zapobieżenia możliwej wojnie handlowej, i ustępując żądaniom swoich najważniejszych partnerów handlowych, rząd w Tokio przystąpił do tworzenia Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSE) dla inwestorów zagranicznych - nazwanych również Strefami Dostępu Zagranicznego (Foreign Access Zones). Firmy zagraniczne, które osiedlą się w tych Strefach, otrzymają szerokie ułatwienia podatkowe i ulgi celne. Stosowane one będą nie tylko w przypadku transakcji importowych ale również przy produkcji - czyli obróbka i przetwarzanie na miejscu.

Za przedsięwzięciem tym stoi również życzenie Japończyków, aby poprawić infrastrukturę kraju.

Innymi ważnymi czynnikami wpływającymi hamująco na import są m.in.: niedostatecznie rozbudowane porty i lotniska jak również niewystarczające powierzchnie magazynowe.

Dla poprawy tego stanu przewidziano dodatkowe środki budżetowe.

Japonia ma jak dotąd mało doświadczenia ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi.

Posiada jedną wolnocłową Strefę Gospodarczą na wyspie Okinawie.

Jednakże jak dotąd, znaleziono tu bardzo nielicznych inwestorów zagranicznych. Potencjał gospodarczy regionu, uważanego za zacofany w stosunku do całego kraju, jest za mały.

Do tego wyspa jest znacznie oddalona od dużych centrów handlowo-gospodarczych.

Pomimo to MITI liczy na znaczny wzrost importu w najbliższej przyszłości.

Przewiduje się również dalsze pociągnięcia odnośnie Stref. Państwowy Bank Rozwoju przyrzeka dogodne warunki finansowania inwestycji i ułatwienia przy udzielaniu gwarancji kredytowych. Te ostatnie będą udzielane nie tylko, jak dotychczas, wyłącznie dla przedsięwzięć o profilu High-Tech ale również innym producentom. Do innych idei MITI mających na celu przyciągnięcie zagranicznych inwestorów do kraju, należy tzw.: Centrum Wspierania Biznesu (Business Support Center), coś w rodzaju "Supermarketu" (One Stop Shop) dla zagranicznych firm. Przede wszystkim pomagać się będzie małym i średnim firmom, które nie posiadają w Japonii sieci informacyjnej. Do zadań Centrum powinny należeć: usługi konsultingowe, szkolenie i kształcenie współpracowników. Planowane Centrum przyrzeka pomoc w poszukiwaniu japońskich kooperantów. Firmy zagraniczne będą miały poza tym możliwość korzystania (bezpłatnie) z miejsc biurowych w planowanych pomieszczeniach. Spółka, do połowy finansowana prywatnie, zajmie się zarządzaniem Centrum. Przewiduje się udział w tym projekcie zagranicznych banków i różnorodnych firm konsultingowych.

Chińska Republika Ludowa za to, pracuje od lat z dużym sukcesem z tym instrumentem industrializacji. Również Filipiny starają się znaleźć inwestorów zagranicznych dla produkcji cywilnej na terenie wcześniejszej dużej wojskowej bazy amerykańskiej Subic Bay.

4. Strefa Technologiczno - Ekonomiczna Gdańsk - Gdynia - Sopot - Tczew.

Jak już wspomniano Strefy Technologiczno-Ekonomiczne, zwane na Zachodzie Parkami Technologiczno-Biznesowymi, Centrami Technologiczno-Innowacyjnymi są to obszary zaplanowane pod kątem potencjalnego inwestora, pragnącego uruchomić produkcję, serię prototypową, przeprowadzić badania w zakresie tzw. zaawansowanej technologii.

Strefy takie są z natury rzeczy stymulatorami rozwoju danego regionu.

Firmy uruchamiające swoje działanie, korzystają na ogół z szerokiej pomocy typu administracyjnego, obsługi finansowo-księgowej oraz tzw. know-how , które zapewnia administracja zlokalizowana w tzw. Centrum Technologii na terenie Parku Technologicznego. Instytucje naukowo-badawcze danego regionu są dostarczycielami know-how, ale nie tylko. Znaczny udział mają również firmy i instytucje krajowe i zagraniczne.

Czy to w krajach wysoko - zaawansowanych, czy też nowo - rozwijających się, dość prędko zrozumiano korzyści płynące z istnienia tzw. stref technologiczno-ekonomicznych.

Są one magnesem dla kapitału, pragnącego przy pomocy istniejącego potencjału naukowo-badawczego i wykonawczego realizować swój główny cel - wypracowanie zysku w sposób możliwie optymalny. Zaplanowanie strefy technologicznej równocześnie jako strefy wolnocłowej ułatwia znakomicie procedury reeksportu produktów bez formalności prawno - administracyjnych występujących w przypadku odpraw celnych. Opóźnienie technologiczne Polski w stosunku do Zachodu (szacowane nawet na kilkanaście czy kilkadziesiąt lat w niektórych dziedzinach) wymaga jak najszybszego podjęcia decyzji co do tworzenia takich stref.

Tak konieczny transfer technologii, tak do kraju jak i z kraju (np. do tzw. trzeciego świata) byłby znakomicie ułatwiony. Istnieje duże zainteresowanie tworzeniem takich Stref w krajach byłego bloku wschodniego, czego najlepszym dowodem jest pilotowy projekt Centrum Technologii - Park Technologiczny Gdańsk zapoczątkowany w grudniu 1993 roku w ramach uzgodnień międzyrządowych i finansowany w fazie projektu przez Ministerstwo Gospodarki RFN.?

Strefy Technologiczno-Ekonomiczne, zaplanowane pod różnorodne potrzeby potencjalnych inwestorów spełniają nie tylko rolę potencjalnego obszaru inwestycyjnego, czy też kontaktu

z istniejącymi podmiotami gospodarczymi w ramach danej strefy.

Poprzez jednoznacznie opracowane warunki techniczno-ekonomiczne (tzw. feasibility studies), proces podejmowania decyzji jest nie tylko ułatwiony ale i w ogóle możliwy.

Z barierą tzw. niemożności tj. braku konkretnie rozpoznanej sytuacji prawno-administracyjnej oraz techniczno-ekonomicznej napotykają się coraz to nowi potencjalni partnerzy.

Szanse taką, tj. likwidację tej bariery, stwarza uruchomienie strefy technologicznej na zasadzie spółki akcyjnej lub z o.o., grupującej instytuty naukowo-badawcze, biura projektowo konstrukcyjne oraz przedsiębiorstwa danego regionu z udziałem władz komunalnych będących zwykle dyspozytorami terenów.

Administracja takiej spółki prowadząc w sposób profesjonalny marketing zwielokrotnia szansę pozyskiwania inwestorów, którzy czy to w formie bezpośrednich inwestycji, czy też wykupywania akcji spółki zwiększają jej majątek. Szanse wyjścia na rynki zagraniczne poprzez ewentualną współpracę z partnerami zagranicznymi, jak również zwiększenie konkurencyjności na rynku krajowym są oczywistą konsekwencją, korzyści zaś wynikające znaczne.

Spółka przedsiębiorstw o rozmaitych profilach zwiększa szanse kooperacji, podziału zadań

i wykorzystania istniejącego potencjału. Rozproszone wysiłki pojedynczych przedsiębiorstw, przy częstym braku wykwalifikowanych kadr związanych z dziedziną marketingu mają raczej nikłe szanse powodzenia. Specjalna Strefa Technologiczno-Ekonomiczna (SST-E), jako rozszerzenie koncepcji Parku Technologicznego czy też Gdańskiej Strefy Technologiczno-Handlowej obejmować powinna również inne tereny będące w gestii władz miejskich oraz będące własnością skarbu państwa.

Koncepcja SST-E, jako wydzielonego obszaru urbanistycznego powinna być związana z planami rozwoju regionu gdańskiego.

Generalnie należałoby dokonać podziału funkcji wg następującego klucza (propozycja):

A) Pierwsza grupa zagadnień należąca do tzw. High-Technology byłaby domeną Wyższych Uczelni Technicznych, Instytutów Naukowo-Badawczych (PAN, Resortowych), Biur Projektowo-Konstrukcyjnych z Centrum Techniki Okrętowej i Biurem Projektów Budownictwa Komunalnego na czele, zaś głównym ośrodkiem byłby Park Technologiczny i Centrum Technologii Gdańsk.
B) Obszar dawnej dzielnicy przemysłowo-mieszkalnej Kokoszki powinien zachować dotychczasową funkcję, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z budownictwem. Obszar położony jest w pobliżu lotniska, autostrady, posiada połączenie kolejowe i dogodną infrastrukturę.? Przewiduje się (na bazie istniejących zabudowań): centrum administracyjno-wystawowe (stała ekspozycja), centrum wystawowe (specjalistyczne wystawy okresowe), obszary: badawczo-rozwojowy, wdrożeniowy, produkcyjny, a także centrum mieszkaniowe, handlowo-usługowe, rekreacyjne.
C) Trzecie zadanie: handel, usługi byłoby realizowane głównie na terenach portowo-przemysłowych, gdzie też istniałaby równoległe strefa wolnocłowa.

Poprzez promowanie nowoczesnych technologii krajowych i zagranicznych oraz różnorodną działalność gospodarczą, ST-E byłaby promotorem rozwoju Regionu Gdańskiego.

Strefa zaawansowanej technologii, w której małe, prężne firmy, zespoły innowacyjno-wdrożeniowe przy pomocy istniejącego potencjału naukowo-badawczego znajdowałyby warunki do realizacji pomysłów, patentów miałaby niewątpliwy wpływ na poziom technologiczny istniejących firm i zakładów.

Rezultaty prac takich zespołów mogłyby być wdrożone do produkcji w ramach działalności gospodarczej SST-E oraz promowane poprzez istniejące, czy też nowopowstałe, instytucje jak Izby Gospodarcze, Centra Biznesu i Innowacji, etc.

Przykłady organizacji i współdziałania w zakresie omawianych zadań podają Fig. 1, 2, 3 na przykładzie Business Innovation Centre Zwickau.

FUNDACJA NAUKOWO-TECHNICZNA "GDAŃSK"
80-952 GDAŃSK, ul.Fiszera 14 tel.: (058) 341-64-00, (058) 341-12-71, fax: (058) 341-61-44
E-mail: stfgd@imp-gda.pl

Powrót do strony głównej

English